

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám. első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer n. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton. Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr, másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középtetű, STEIN J. Könyvkereskedése.

Báró Eötvös József beszéde.

Ha van valami, mi e rendkívüli körülmények között, melyekben országunkat látjuk, a hazafinak vigasztalást nyújt, ha van valami, mi a felelősség terhét elviselhetővé teszi, melyet a nemzet vállainkra rakott, midőn jövőjét éppen e válságos pillanatokban bizta reánk; ez azon meggyőződés: hogy a feladat, mely e törvényhozásnak jutott, nehéz, de hogy azt tisztán kijelölve látjuk magunk előtt, és sem törekvéseink célja, sem a kiindulási pont iránt, melynek helyes választásától e cél elérése függ, kétségben nem lehetünk.

Az első a nemzet egyhangú akarata jelelte ki.

A második a törvényhozó testnek állásából következik. S valamint senki, ki e nemzet magaviseletét az utolsó 12 év lefolyása alatt figyelemmel követé, az iránt kétségben nem lehet, hogy a törvényhozás csak annyiban számíthat támogatására, a mennyiben az ország alkotmányos önállóságának s függetlenségének teljes biztosítékát tűzi ki törekvései céljau, ugy bizonyosan át fogja látni mindenki, miként minden törekvéseink sikere attól függ, hogy a törvényhozó test eljárásában szigorúan a törvényhez tartsa magát, s joggal elmondhatjuk, miként a fontos kérdések között, melyeknek megoldása ránk bízott, nincs egy, melyre nézve véleménykülönbség vagy csak kétél, léteznék közöttünk.

Egészen feleslegesnek tartom tehát, hogy Deák Ferencnek előadása után, melyben helyzetünket szokott alaposággal kifejté, újra elősoroljam azon tárgyakat, melyeket ő e ház első felszólalásában felvetetni kíván.

Mi azon kérdéseknek törvényes oldalát illeti, melyek közöttünk s a birodalom között fenforognak, az iránt senki sem lehet kétségben, ki a megzafolatlan okoskodást, melylyel tisztelt barátom nézeteit támogató, figyelemmel követte: s nem szükséges mást mondanom, mint azt, hogy mind elveit, mind azon következtetéseket, melyeket azokból vont, egész kiterjedésökben elfogadom.

De jelen helyzetünk lényegesen különbözik attól, melyben az ország mások állt. Törvényhozásunk a szathmári békekötéstől 1848-ig kizárólag belügyekkel foglalkozott, melyek minden fontosságuk mellett, más országok s főképp Európa helyzetére semmi direkt befolyást nem gyakoroltak. Jelenleg oly kérdések fekszenek előttünk, melyeknek megoldása az egész birodalom, sőt Európa jövőjére tagadhatatlan befolyást fog gyakorolni.

Nagy előny ez kétségen kívül, mert küzdelmünkben a civilizált világ szimpatijára, sőt — amennyiben jogaink fentartása, melyekért küzdünk, érdekekben fekszik — támogatására számolhatunk, de egyszersmind nagy nehézség is, mert azon összeköttetés, melyben a hon viszonyai más országok, sőt Európa helyzetével állnak, köteleességünké teszi, hogy elhagyva a kizárólag országos szempontot, melyből törvényhozásunk eddig az egyes kérdéseket tekinté, ne csak a haza külön érdekeit és történelmi jogainkat, hanem azon befolyást is tekintsük, melyet határozataink tágabb körben gyakorolni fognak; s a tisztelt ház e tekintetből talán nem tartja helytelennek, ha figyelmét a kérdésnek ezen oldalára fordítom, annál inkább, mennél kevésbbé ignorálhatjuk, hogy követeléseink egy bizonyos oldalról ugy állítanak a világ elébe, mintha azok az osztrák birodalom népeinek érdekeivel ellentétben állnának, s egész Európa államviszonyainak felbonnlását fognak maguk után vonni; mi ha való lenne, úgyünk jogi állását nem változtatná ugyan meg, de elhatározó befolyást gyakorolna annak eldöntésére; mert századunkban oly ügy, mely mellett csak régi törvények holt betűje szól, de mely a népek érdekeivel s az európai közvéleménnyel ellentétben áll, diadalra nem számíthat.

Nem vonhatja senki kétségbe, hogy azon háromszázados együttlét szoros összeköttetésénél fogva, melyben minden anyagi érdekeink s főképp egész finansziális állapotunk a birodalom hasonló érdekeivel áll, oly viszonyok léteznek közöttünk s a birodalom között, melyeket rögtön megszakítani vagy egyoldalul megváltoztatni nem lehet, s minden viszonyok, minden közös érdekek között egyetértés utáni kiegyenlítése oly kötelesség, mely alól akár a méltányosságot, akár saját érdekeinket tekintsük, magunkat felmentenünk nem szabad. — De vajjon abból, hogy ezer évi függetlenségünkhez ragaszkodva az osztrák birodalomba beolvasdani nem akarunk, az következik-e, hogy ezen kötelességet magunktól elutasítjuk?

A magyar nemzet egy más alkalommal ünneplésen nyilatkozott a kérdés iránt, midőn 1848-ban szeptember 15-kén, midőn e hon s a birodalom kormánya között a feszültség a legmagasabb fokra hágott, s ezáltal előidézve az ország több részeiben már polgárvér folyt, egy küldöttséggel járult a bécsi törvényhozáshoz azon utasítással, hogy minden Magyarországon s a birodalom között fenforgó kérdések s összekötözött érdekekre nézve az egyik nemzet a másikkal egyezkedjék. És ha akkor visszautasítottunk is, s közöttünk a harc véres kockázata elvetett, melynek következtében e hon s az egész birodalom szabadsága elveszett, mit tettünk, sőt mit szoltunk azóta, akár az egyes törvényhatóságok tanácskozásaiban, akár e teremben, miből valaki azt következtethetné, hogy akkor ünneplésen kimondott szándokunk megváltozott? S ha senki ily valamit nem hozhat fel, ha mint akkor, ugy most, nemzet s nemzet között való szerződés útján készek vagyunk minden fenforgó viszo-

nyok békés kiegyenlítésére, készek még áldozatokra is, a mennyiben azokat töllnek a birodalmi tanács testvéreinknek java s a méltányosság kívánja, vajjon ki emelhet igazságot vádat ellenünk, midőn a kiegyenlítés minden lehető módjai között csak egyet utasítottunk vissza, azt, hogy az örökös tartományok és saját materialis érdekeinknek ezeréves önállóságunkat hozzuk áldozatul? (Helyes.)

Még kevesebb alappal bir azon állítás, mintha azáltal, hogy a birodalom számára a február 26-diki pátens által felállított alkotmányos rendszerben részt venni nem akarunk, a nem magyar tartományok alkotmányos kifejlődésének akadályokat gördítenénk elébe.

Tagadhatatlan, hogy Magyarország az államtanácsban részt venni nemcsak vonakodik, de hogy e részvétet saját nemzeti léte feláldozásának tekinti. (Helyes.)

Ellenzésünknek oka százados alkotmányunkban fekszik, melyet egy új, kegyelemből adott s azért mindig bizonytalan állapottal felelősnél nem akarunk, s helyesen itélnek viszonyainkról, kik ezen ellenzést legyőzhetetlennek hiszik.

A százados tölgvet fejszével ledönteni lehet, el lehet bordini maradványait ugy, hogy hatalmas törzsének helye is alig látszik, de egy más csemetét ültetni helyére az nem áll senkinek hatalmában. A mely gyökerek kibajtanak, mihelyt a fejsze nyugszik s előlik a gyöngye ültetvényt; s így van az alkotmányokkal is. S ha a világtörténetben elég példát hozhatunk föl, hogy a szabadság lerontott, nem fogunk találni egyet, hogy helyébe más, mint önkény lépett volna, vagy hogy a szabadság másképp mint a régi formákban adatott volna vissza. Cromwell s I. Napoleon megkísérték ezt, s még az ő hatalmuk is gyengének találtatt e vállalatra, mely hazánkban bizonyosan ép oly kevésbé fog sikerülni, mint máshol a világon. (Eljenzés.)

Es így, minthogy a febr. 26-ki pátens a birodalmi tartományok politikai jogainak teljes élvezetét hazánk részvétehez kötötte, el kell ismernünk, miként az állás, melyet elfoglalunk, az örökös tartományokat a febr. 26-iki pátens által egy bizonyos formában engedményezett alkotmányos jogok élvezetében akadályoztatja: de vajjon hát az alkotmányos szabadság az osztrák tartományokban csak éppen azon formák alatt lehetséges-e, melyeket a pátens fölállított? Ki fogja mondani, hogy az, mit e pátens Ausztria népeinek nyújt, a szabadságnak maximuma, melyre e népek képesek, vagy ha csak az opportunus tekintjük is, hogy az ott megállapított forma a legalkalmasabb, mely alatt az alkotmányosság a birodalomban létesíthető, s vajjon mi vagyunk-e hát okai, hogy az alkotmányos szabadságnak élvezete a birodalomban oly feltételekhez köttetett, melyekről legalább febr. 26-kán már mindenki tudhatná, hogy azoknak teljesítése lehetetlen? (Ugy van.)

Jól tudom, vannak, kik másképp vélekednek s az ellenzést, mely a febr. 26-ki pátens ellen hazánkban mutatkozik, legyőzhetni remélik.

Gondoskodva van, hogy ha a magyar, horvát és erdélyi törvényhozás a választásokat megtagadná, azok a választó kerületek által közvetlenül eszközöltessenek. — De ha ez történnék, ha a birodalmi tanácsban Erdély, Horvát és Magyarország 423 választókerületéből erősök, fenyegetések vagy megvesztegetés útján választva néhány követ jelenne meg, vagy ha ez országok követjei megjelenének, de csak azért, hogy saját suprematijáikat kívirják, vagy az egész intéstitiónak tarthatatlanságát bizonyítsák be, s ha a birodalmi tanács minden, a birodalomban létező ellentétek küzd-helyévé válván, az egység helyett csak új surlódásokkal idézne elő, csak azon meggyőződést erősítve meg, hogy az egység e birodalomban lehetetlen: mi lenne akkor az alkotmányos szabadságból, mely után Ausztria népei méltán vágyódnak? S ha segédkezet nyújtani nem akarunk e kísérlethez, melynek eredménye meggyőződésünk szerint csak azoknak szolgálna új erősségül, kik az alkotmányos szabadságnak behozatalt az osztrák birodalomban lehetlennek hirdetik, vajjon illethet-e akkor a vád, hogy az örökös tartományok alkotmányos kifejlődésének útjában állunk, illethet-e minket, kik valamint 1848-ban ugy most a szomszéd tartományok alkotmányosságában saját szabadságunk legbiztosabb garanciáját látjuk: de kik ép azért nem akarhatjuk, hogy Ausztria népeinek a szabadság helyett annak árnyéka nyújtassék, s ez is oly feltételekhez köttessék, melyek Magyarország fenállásával ellentétben állnak, s még azon esetben is, ha erről lemondanának, nem teljesíthetők, s pedig azért nem, mert a február 26-diki pátens foganatosítása oly kérdésekkel áll a legszorosabb összeköttetésben, melyeknek eldöntése, valamint Magyarországnak, ugy az egész birodalom jogkörén kívül fekszik.

Röviden megmagyarázom állításomat: Tény, hogy a német szövetség 1815 óta az európai államrendszer kiegészítő részét képezi.

Tény, hogy az említett szerződések által az osztrák birodalom nem a magyar koronához tartozó tartományainak legnagyobb része a német szövetségbe vétett fel, s a magyar koronának minden országaiból abból kihagyattak.

S e kétségbe vonhatlan tényekből következik:

Hogy minután az osztrák birodalomnak több tartományai oly szövetséges államnak integráns részét képezik, mely az európai államjog által elismertett, a viszony, melyben ezen tartományok a magyar korona országoihoz állanak, csak annyiban változtathat meg, a mennyiben ez azon viszony sérelmé nélkül lehetséges, melyben ezen tartományok Németországhoz állnak.

Tekintsük már most az okt. 20-diki diploma elfogadásának következtéseit.

Az első — hisz ez e diplomának főcélja — kétségen kívül az, hogy az eddig létezett dualismus megszűnőn, az egész birodalom egységes állammá egyesül, melynek minden részei közös kormányval s törvényhozással bírván — ugyanazon constitutionális jogokban részesülnek s közösen gyakorolják befolyásukat mindazon tárgyakra, melyek a törvényhozás köréhez tartoznak, s melyek között az osztrák birodalomban kétségen kívül fontos részt foglalnak el azon viszonyok is, melyek a birodalomnak a német szövetséggel való összeköttetéséből fejlődnek.

Tekintve a naponként hatalmasabbá való irányt, mely Németországban azt tüzte ki célul, hogy az államszövetséget szövetséges állammá alakítsa át, minden valószínűség a szövetségi szerkezet ily értelemben való változtatása mellett szól, s pedig annál hamarabb, mennél nagyobb azon példának hatása, melyet azok, kik a német egységen dolgoznak, Olaszország sikerült törekvéseiben találnak.

Ezen esetben a viszony, melybe Magyarország jutna, ha az okt. 20-ki diploma értelmében az örökös tartományokkal egy törvényhozásban egyesül, merőben fenntarthatatlan, s nem is képzelhető oly államszerkezet, mely mellett a birodalom minden részei egymáshoz s a fejedelemlhez ugyanazon viszonyban álljanak, s azoknak mégis egyik fele egyszersmind oly szövetséges állam integráns része maradjon, melyhez a birodalom másik fele nem tartozik. Oly államszerkezet, mely szerént a birodalomnak német tartományai az osztrák birodalmi és a német országgyűléshez egyszerre küldenek követeket, hogy a két helyen ugyanazon tárgyak fölött határozzanak, míg a magyarok, kiknek Németország törvényhozására semmi befolyásuk nincs, mégis a német szövetség határozatainak minden következtéseit viselnék, s mely által az osztrák birodalom egyszerre egy volna, s mégis két egészen különválasztott egész, azaz oly valami, mit mint az egységes Ausztria politikai vallásának fő hitágazatát hinni talán lehet, de érteni, megmagyarázni, vagy törvényekbe formulálni bizonyosan nem. (Helyes.)

Ha pedig felteszszük is, hogy a német szövetség, dacára az ellenszenvnek, mely irányában a német népnél mutatkozik, mostani szerkezetében megmarad, az anomália kevésbbé feltűnő, de azért nem kisebb. Mert ha a német szövetség mint eddig, ugy ezentul is csak a kormányok utasított küldötteiből fogna is állani, kétséget nem szenved, hogy Németország egyes részeinek népe, mihelyt az alkotmányosság inkább kifejlődik, legalább azáltal fogja gyakorolni természetesen befolyását, hogy a szövetség előtt fenforgó tárgyakat az egyes országok törvényhozásánál discussio tárgyává teszi, s a kormányokat a szövetséges tanácsban elfogalando állásukra nézve felelősségre vonja. Mi azon esetben, ha az október 20-ki diploma szerént az osztrák törvényhozásban Magyarország is részt vesz, oda vezetne, hogy a befolyás, melyet az osztrák törvényhozás a német szövetségre gyakorol, oly tartományok szavazatától függne, melyek a szövetségnek nem részei.

S ily anomalia nem állhat meg; Németország nem tűrheti, hogy legfontosabb érdekei felett olyanok határozzanak, kiket Németországhoz csak az köt, hogy fejedelmük a német szövetség tagja, de kik egyébiránt sem nemzetiségük, sem kötelességeik által Németországhoz köve nincsenek, s így a magyar korona országainak a birodalommal való összeolvadása szükségképp a két lehetőség között egyet tételez fel, vagy azt, hogy az egész Ausztria minden tartományai, ideértve Magyarországot is, a szövetségbe belép; vagy azt, hogy Ausztria német tartományai is e szövetségből kilép.

Az okt. 20-ki diplomának elfogadása tehát szükségképp az egész német szövetség lényeges átalakítását vonja maga után, s nem fogja senki állítani, hogy ez jogköréhez tartozik, ha csak mindazon hatalmasságok, melyek a bécsi kongressust aláírták, vagy legalább a német szövetség abba bele nem egyeznének.

Es vajjon feltehető-e az?

Mi az egész birodalomnak a magyar koronaországokkal együtt, a szövetségbe való belépést illeti, erről tisztába lehetünk. Európa nagyhatalmasságai között nincs olyan, mely egy több mint 70 millióból álló államnak alakulását — minővé a német szövetség ez esetben nőne — Európa közepett tűrhetné, s midőn 1851-ben e terv szóba hozottat, Anglia s Franciaország febr. 9-én kiadott nótáikban a kérdés iránt világosan kimondták nézetüket. S bizonyosak lehetünk, hogy Ausztriának a szövetségből kilépése legalább Németország részéről hasonló ellentállásra fogna találni.

Mert vajjon a kilépés mi volna egyéb, mint Németország egy tetemes részének elszakadása Németországtól; oly résznek, mely egy ezred óta Németországhoz tartozott, mely Németország egyik nagy folyóját magában foglalja, mely Németországot a közepetengerrel összeköti s mely népességre nézve legnagyobb részben tiszta németekből áll.

A német nép számos és nagy jeleit adta türelmének, s ha a bécsi congressus s az arra következett időknek történetét tekintjük, nem tagadhatja senki, hogy ily nagy s mivel nemzet még idegen ellenségek járma alatt sem szenvedett talán soha nagyobb megalázást, mint a német győzelme pillanatában azon congressus által, mely létezését s hatalmát e nép hazaíui feláldozásának s hős tetteinek köszöné. De az idők megváltoztak s azok, kik most, midőn a nemzetiségi elv az előtérbe lép, s a legkisebb nemzeteket is lel-

fordítandó összegeket nélkülözve, mondhatni, a súlyos adókat sok helyt a vagyontöke rovására teljesítheték.

Válemely állam közvagyonosságának legbiztosabb hévmérője az adóképeség hazánkban évről évre fogyott, bizonyítja az, hogy p. o. 1849-diki közgazgatási szabályokkal kellett 53 1/2 millió forint adót behajtani, ez összegből a magyar birodalomra majdnem 40 millió esett. Az adóbevételek 1859-ben 147,650 katoná és büntető küldött használatra az egész monarchiában, ebből a magyar birodalomra esett 120,473. Az exequat egének száma volt 3,852,702, ebből a magyar birodalomra esett 2,879,903. Megszámláltatási eset fordult elő összesen 1,227,743, a magyar birodalomban 1,023,831. Oly birtokok pedig, hol már maga a birtok tételt zárlat, összesen 25,251 volt s ebből országunkon 18,439 esett.

Áttérve a pénzügyi kérdésre: szomszédaink nál azon törekvés felismerhetlen, s azt minden erejükkel kívinni kívánják, hogy a magyar birodalomnak ne legyen külön pénzügye, az országgyűlés mondjon le adó- és újonczkavazási jogáról, mindezekről egy közös birodalmi tanács intézkedjék, e nélkül a monarchia fennállása nem is képzelhető sat.

Ezen a pragmatica sanctio minden sarkalatos törvényeinkbe tükröző s reánk erőszakolandó kívánságnak ellenében azt állítom: I., hogy ezt belenyugvásunkkal bármely körülmények közé helyezendő országgyűlés által vagy a nélkül kívinni lehetetlen. II., hogy ez hazánk egyenes anyagi érdekei ellen is van. III., hogy az osztrák örökös tartományok jól felfogott saját anyagi és szellemi érdekei ellen is lenne, IV., s végre hogy az osztrák pénzügyi kérdésnek más biztosabb és szerencsésebb megoldási módja is lenne.

Az elsőre nézve nem nagy ismerete kívánságunk nemzeti jellemének, hazánk történetének s hazai törvényeinek, hogy belássák az osztrák államférfiak azt, miszerint a törvényhozótestület lemondhasson valaha adómegszámlázási jogáról; lemondjon jogáról bármely ügyeit saját törvényhozas által elintézhetni.

De másodszor hazánk nemcsak közjogi, de egyenes anyagi érdekei ellen is lenne; a bécsi birodalmi tanácsba beleolvasni s azáltal gyakoroltatni az adó és az újonczkavazási jogát.

Hazánk minden szerencsés fekvésénél, áldott földjeinél fogva anyagilag csak akkor fog felvirágozni, ha kellő tekintettel a pragmatica sanctio által vele egyesített államok méltányos érdekei, éppen a pragmatica sanctio értelmében az 1790. 10. t. cz. és 1848. III. t. czikknek fogva anyagi és pénzügyi teendőit saját felelős kormánya fogja intézni, ha minden ezen téren teendőket saját törvényhozas fogja elhatározni. Ugyhiszem szomszédaink a Lajtán túl már kezdik belátni, hogy önként soha nem megyünk a birodalmi tanácsba, ennél fogva még azt is merem állítani, hogy „az osztrák örökös tartományok saját jól felfogott anyagi és szellemi érdekeiben nem feketik a magyar birodalomnak az egységes Ausztriába való beolvastása.

Engedje meg a tisztelt ház, hogy türelmével visszavélve, ezt okokkal és számokkal igazolni igyekezzem.

Nagyszerű család, mely pedig a bízra embeireinél az állampapírok birtokosságánál — ugylátszik, elterjedve látszik az, hogy a magyar birodalomnak kényszerítése nekik rózsákat fog termeni; sokan a rövidlátó pénzemberek közül, kik remegnek azért, hogy valahogy államkötvényeik jövődelmei esőkenbetétnének Magyarországon újonai leigázására és iga alatti tartására, — hogy a mostani élvezett jövedelmeket biztosítsák, — áldozatokat, — tehát e célra új kölcsönt is adni készek leunének; mellőzve azt, hogy Magyarország kényszerítése — tehát az ostromállapot behozatala — a legkedvezőbb jel volna az Ausztria-ellenes hatalmaknak, legalább az olasz kérdés megindítására, azaz: hadizenetre. Tehát nem ismerik saját államuk történetét, mely tanúsítja, hogy Ausztria csak akkor volt erős, tekintélyes és hatalmas, midőn Magyarországgal békében élt, s mindannyiszor létele is kérdésbe volt hozva, midőn hazánk törvényes önállóságát sérteti igyekezett. Tehát pénzügyi tekintetben nem tanultak a múlt 12 év keserű tapasztalásaiból.

Pedig, hogy messzire ne menjünk! emlékezhettünk V. Ferdinánd ő felsége szelid és takarékos kormányzatának idejére, midőn még nem támadtak újra fel a beolvastási eszmék, mily hallatlan virágzásnak örvendett az állam pénzügye. Az állam összes bevételei 130—150 millió közt állottak, tehát félannyi volt mint a mostani rendes adó, az állam 5%-es kötvényei 110 és 120 közt, pedig ezüst értékben adtak és vétettek, ekkor nem hogy deficit lett volna, de 1836-tól 1843-ig 5-től 10 millióig menő évi fölösleg. Az első 7 év alatt 50 milliót haladott ezen fölösleg, azután egész 1847 az 58 millió deficit 73 milliónyi vasutakba és más hasznos beruházásokba tett befektetése látszólagossá tévők.

Az 1847-ben támadt gazdasági zavarok — az 1848 és 1849-ben folytatott véres belháborúk után, az igaz, hogy az állam terhei körülbelül 200 millióval szaporodtak. Az 1848-diki deficit 58 1/2, az 1849-diki 135 félmilliót, összesen 194 milliót tesz, és így az 1848-ki júniusi 913 milliót tevő teher 1100 millió körül lehetett. Ha ekkor a kormány élén állók tisztelje a pragmatica sanctiót, a magyar birodalom szentesített törvényeit, a kibékítés nyugalmat és megnyugvást hozó útjára lépnek, megadva hazánkban azt, mi jogszertlen illeti, megadva a többi népeknek alkotmányos kívánataikat, a népek szeretetére és meglegedésére építik az állam és uralkodóház jövőjét; — ez esetben könnyű lett volna az előbbi állapotra visszahozni a közgazgatás és hadsereg költségeit, — legfeljebb a szaporodott teher kamataival növekszik 10—12 millióval az állam kiadása, — s így az államháztartás egyensúlyának helyreállítására 160—165 millió adó igényeltetett volna, ezen esetben mily könnyen helyreáll a megingatott bizalom, megszűnik az agó.

E mellett eladtak az államvasutak, nagyrészt eladtak s elzalogosítottak az államjóságok, a mult korszakban anynyi gonddal gyűjtött nagyszerű államadossági törlesztési alap elkötetett, a birodalom egyik legszebb királysága elvesztett a nélkül, hogy a jövedelem aránylag az államterhekben osztozott volna és a népeknek a kelletlen túl fizetett adót is számítva, harmadfél ezer millió érték áldoztatott fel

— s mind ez miért? hogy Magyarországnak beleolvastása Ausztriába ismét sikertelenül megkísérlették!

Első tekintetre talán magok a rendszer szerzői is kétkedni fognának, hogy ezen roppant összegbe került a monarchia népeinek sikernélküli műtételük. De hadd szóljanak a számok.

Az 1848-ik idő előtt V. Ferdinánd ő felsége uralkodása alatt a rendes kiadások 1836-tól 1846-ig 130 és 152 millió közt állottak, még 1847-ben is, midőn már hadi készületek tétettek, az 158 milliónál több nem volt. Ha 1848 után helyreállván a béke Magyarország régi jogaiba visszahelyeztetik és a többi népek is alkotmányos szabadságban részesítve, — mindenütt helyre áll a nyugalom; a közgazgatásban a takarékoság behozatik; a hadsereg előbbi békeállapottal, egy 160 millióval a rendes közös államkiadások fedezetének, ide nem számítva hazánk municipális igazgatási költségeit. Tehát mind ezen adóösszeg, mely ezen felül bevetetett, az új egységes állam tervének kényszerített kivételére szükségelt nagy haderő és nagy hivatajnoki sereg kedveért, vagy a tekintélyt veszített állam védelmi eszközeiért vehetett ki.

Mennyit tesz ezen túl fizetés nem számítva az urbéri kárpótlás és az ugynevezett országos pótlékok végett kiirt és behajtott összegeket, csak 1851-től bezárólag 1860-ig roppant 887 millióra megy azon összeg, mely adó után a régi adórendszer szerinti 160 millió évi adón felül valójában bevetetett.

Mennyivel nevelte volna ezen közel 900 milliót tevő összeg a földművelést, ipart és kereskedést; mennyi új vállalatok, hasznos beruházások és tőkék képzésére szolgált volna; az általános vagyonosság emelését nem képzelt mértékben előmozdította volna.

Ezen összeghez járul a szaporodott államadosságok összege. — Volt pedig 1848. januárban, mint az akkori bécsi országgyűlésnek jelentett, az állam összes adossága 913 millió és 872 ezer pf., 1849 végével tehetett 1100 millió pförntot; és most az államadossági bizottmány jelentése szerint 1860. ápriliában volt az urbéri kárpótlási kötvényeken kívül 2,339 millió o. forint; — hozzá számítva az újabb kölcsönöket, a 200 millió loteria és a 35 millió legújabb kölcsönt, nem fogunk sokat hibáznai, ha azt állítjuk, hogy 1849-hez hasonlítva, Ausztria államadossága 1400 millióval szaporodott. Ezen kivül elkötetett az 1848. előtt közel 200 millió értékű államadossági törlesztési alap; az államvasutak eladtak, csak az 1848 előtt vasutakba tett beruházások 73 milliót haladtak; — eladott és elzalogosított államjóságok és bányák értéke is meghaladja 120 millió, ennél fogva, úgy hiszem, számok mutatják, hogy harmadfél ezer millió pengő forintnál többbe került az egységes Ausztria eszméjének ideiglenes létesítése.

Tisztelt ház, talán sok analmas számokat is idéztem, de a számoknak is van logikája, — egy nagy német költő, Göthe mondá: „Man sagt, die Zahlen regieren die Welt; — das ist aber gewiss, die Zahlen zeigen wie sie regiert wird.“ És ebben igazsága volt. Ezen harmadfelezer millió roppant összegben, a népek szorgalmának mennyi nélkülözött, mennyi megsemmisített gyümölcse mennyi csirája millió családok jövő anyagi jólétének foglaltatik. Nem mutatják-e ezen számok, hogy hosszabb időre Ausztriába az absolutismust behozni lehetetlen.

Miután szerencsésnek érzem magam hazán azon nagy férfiak nézetét oszthatni, ki mely belátása és rendíthetetlen hazaszeretete által hazánk jövőjére befolyással lenni mindenek felett hivatva van. Deák Ferencz indítványát egész kiterjedésében pártolom.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

— Az „Ost und West“ írja: Határozottan állíthatjuk, hogy Horvátországban a birodalmi tanácsba bekövetkező késlekedések gondolatok kevésbé, mint a bécsi alsóházi felirati viták eredménye óta.

— A zágrábi újság írja: A mi (horvát) országgyűlési követünk és a dalmát országgyűlés többségének Bécsben jelenlévő képviseltei közti értekezletek egy miniszter elnöke alatt folynak ugyan, azonban magán jellemmel bírnak s anyagot nyújtandnak a császári elhatározás (!) végett beadandó előterjesztéshez. Fájdalom, kétségek, vajjon ez uton létrehozható-e az annyira ohajtott egyetértés?!

— Az „Ost und West.“ prágai levelezője írja: „A csonka (birodalmi) tanács többsége nem a birodalom majoritása; a csehek és lengyelek csak is ilyen csonka tanácsban lehetnek minoritás. Nagyon el van tehát nálunk (Csehországban) terjedve az óhaj, hogy követünk térjenek vissza, mivel ilyenmódi birodalmi képviselőtől nincs mit várni, ily módon nem lehetvén se Magyarországot, se a horvátokat meggyerni.

— Egy példátlan sajátsága van a birodalmi tanácsnak. Ezen parlamentben — írja a S. bécsi levelezője — a kormány emberei (a német párt) a baloldalt, s a centrumot foglalták el, míg az ellenzék (csehek és lengyelek) a jobb oldalon ülnek.

— A képviselőház f. hó 22-én tartott 26-dik ülésében néhány megye az erőszakos adóbevételek ügyében hozott határozatot a házzal tudatja: Száros megye gr. Teleki L. és Palóczy L. halála fölötti fájdalmat jelenti. Elnök tudatja, hogy Palóczy felett az emlékbeszédet Kazinczy Gábor fogja tartani. Több új képviselő beadta megbízó levelét. Elnök jelenti, hogy Tisza Kálmán a törvénykezés ideiglenes megállapításra iránt indítványt nyújtott be, melyszereint egy 9 tagu bizottmány az országbírói tanácsokmány munkálatainak alapján ideiglenes intézkedések iránt tenne az országgyűlésnek előterjesztéseket, hogy így a törvénykezés megállapítható legyen. Az indítvány kinyomtatni s a képviselők között kiosztani rendeltetett. A napirendre térve Német Albert a határozat, Klauzál Gábor a felirat mellett szólt.

Német Albert beszéde gyakran igenis erőteljes kifejezéseit nem egyszer követte a ház vidámsága és tetszése. Klauzál G. ki már a régi időben a „szívek szónoka“ név alatt volt ismeretes, remek beszédet mondott. Utána b. Simonyi Lajos tetszéssel és figyelemmel halgatott szép be-

szédében a határozat mellett szavazott. Trefort Ágoston a felírást pártolta. Beszéde nagy tetszést aratott. Főleg mit a nemzetiségek s a jogegyenlőségről mondott, ragadták meg a ház figyelmét. Buzna Lajos hosszás és szenvedélyes szónoklatában a társadalmak és kormányok egymás közötti viszonyáról állambölcsészeti szempontból értekezvén, az indítvány szövegére nézve sokban egyetért ugyan Deákkal, de annak formájára nézve nem; a határozat mellett nyilatkozik.

Kolozs megye közönségének nagygyűlése vagy mint némelyek mondják üsgyűlése a mult esztőtörtökön (máj. 23-án) délelőtti nagyszámu közönség jelenlétében tartott meg. A megyeháznál már reggel korán ki volt tűzve a díszes nemzeti lobogó „1848“ felíráttal, s az egész farakaszták, a megyeház kapualját, s folyosókat feszült érdekkel várakozó közönség lepte el, intelligencia és közpolgárok testvéries vegyületben, s élénk társalgás és eszmecseré által töltve az időt, míg a megnyitási órája títne.

A megyeház terme szűknek találhatván ily nagy közönség befogadására, gyűllyhelyt az ev. reformatikus temploma tüzett ki. A templom fel tiz órakor már annyira megtelt, hogy az elkésztetők csak alig hatolhattak előre. Háromnegyed 10 órakor báró Inczédi Zsigmond indítványozá, hogy gróf Beldi Ferencz főispán ő méltósága egy küldöttség által meghívassék, mely elfogadtatván, báró Huszár Sándor elnökléte alatt egy több tagu, magyarok és románokból álló küldött ment eljárni megbízatásában.

Főispán ő mlga harsány éljenzések és szetreszkék között a gyűlésbe érkezvén és elnöki székét elfoglalván, örömet fejezte ki afelett, hogy ily tekintélyes számmal gyűlt egybe a megye közönsége. Újból fölemlíté azon dönthetetlen okokat, a melyet a megye első szervezőesekor lehetetlennek tévők a nagygyűlés megtartását, s felfejtven, hogy a mostani gyűlés feladata abból áll, hogy az ideiglenesen beállított és az eddigi térfoglalásra szükségesnek mutatkozott teendők körül hü és tapintatos eljárása által elismerésre érdemes megyei képviselő bizottmány lemondván, helyette a megye egész közönsége által új bizottmány választassék. Ezen cél könnyebb elérhetése végett főispán ő mlga tudatja, hogy vallás és nemzetiség különbség nélkül minden lehető érdekek tekintetbevételével egy névsort állított össze, s fölkéri a gyűlést, hogy azt felolvasás után, helybenhagyja vagy tetszés szerint módosítsa, a netalán kifogásos egyének kitérőtletése avagy újabbak bejelentése által, szabadságában állván mindenkinek indítványát megtenni, csak az jegyeztetvén meg, hogy az ajánlandó egyéneknek az erkölcsiesség, a birtok és lehető képesség tekintetbe véssék.

Idősb gr. Bethlen János, mint az eddigi bizottmány tagja, az egész testület által helybenhagyott lemondása által rögtön alkalmat is nyújt az új bizottmány megválasztására.

Erre felolvastatt az új névsor; több egyén betétni ajánlatot, a minék azonnal elég is lön téve. Senki ellen kifogás nem tétetett, s miután főispán ő mlga több ízben kérdé, hogy nem kívánnak-e még valakit betétni, senki se jelentetvén, főispán ő mlga az új bizottmányt megalakultnak és az „ösgyűlést“ bezártának nyilvánítá. Délben főispáni ebéd, melyen b. Bánfi Albert, Gyarmathy Miklós, Biró Pál, ifj. Pataki József stb. mondtak toásztokat.

Kolozs megye ezen gyűlése emlékezetes lehet azon rend és méltányosságról, a mellyel itten még a legkényesebb kérdések felett is, az eszmék minden szenvedélyes surlódásának kikérülésével, megállapodás jött létre, a mennyiben azok nem ide tartozóknak nyilvánítatván, a bizottmányhoz áttétetni és annak idejében az országgyűlés elibe terjesztetni határozattak. E kérdések — alig szükség mondaní — a románok részéről idéztettek fel szokott sérelemnyilvánítás és protestatio alakjában. Kolozsvári és kolozsi g. e. esperesek Fekete és Pap urak testvériségre és egyetértésre buzdító lelkes beszédei mérsékeltek és jóhatásnak lettek volna, de, fájdalom, B. S. és S. F. román szónokok ugyszólván hájánál fogva cibáltak elé azon kérdéseket, melyekre nézve kék maguk ép oly jól tudhatják, hogy a megye hatósága a legjobb akarat mellett is nem bir semmi joggal végzését hozni. Mőga Demeter hazánkfia jeles szónoki tehetséggel román nyelven előadott beszédében szép igazságokat mondott el, a melyek minden tiszta kebelre mélyen hatottak volna. Idősb gróf Bethlen János is elég érthetőleg és igazán tolmácsolá mindnyájunk közóhajtását, vajha mielőbb illetékes tén a románok méltányolható minden igényeik kielégíthetnének, s hivatkozott azon önzéstelen liberalismusra, a mely e pillanatban a pesti országgyűlésen a nemzetiségek irányában nyilvánul, s a melyet semmi tul nem szárnyal. Berde Mőza szintén meggyőzőleg és alaposan beszélt. Gyarmathy Miklós hozzászólása nem kevésbé helyén volt. A román hazafiak hosszú szónoklatai illő türelemmel hallgatattak ki, s a feleletek a legnagyobb mérséklettel és megnyugtatólag intéztettek a magyarok részéről. De a „protestatio“ már meg volt, számos román egének aláírásával, a kik közt első aláíró Fekete János kolozsvári g. e. esperes, az utolsó pedig Mikás, volt tribun, a ki most „Mikes“-nek írja magát. Ezen beadvány a bizottmányi gyűlés elibe terjesztendőnek határozottat; abban többek közt azon vád emeltetik, hogy: „az egész világ progressiv halad a szabadság kiterjesztésében, míg a magyar regressiv!“ Szomorú bizonyítvány a legnagyobb fogalomzavarnak. — De ezen protestatióra még visszatérünk.

Másnap a megyeház termében az üsgyűlés által választott képviselő bizottmány első ülése. A terem zsufolásig megtelt. A mult napi események és végzésekről viit jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, báró Inczédi Zs. főbíró az ideiglenes tisztszög nevében a beléjük vetett közbizalmat megköszönte megtette a lemondást. Főispán ő mlga tudatja, hogy jóllehet a kijelölési jog egyedül őt illeti, ezen jogot óhajtja a bizottmánnyal megosztani, mely szabadulvú készsége általános elismeréssel fogadtatván, egy kijelölő bizottmány neveztetett ki, mely a gyűlésteremből elvonulván, főispán ő mlga elnökléte alatt a tiszti legalkalmasb egének előterjesztése felett tanácskozott, s körülbelül egy óra mulva visszatérve, a tanácskozás eredménye előterjesztetett. A tisztek általános felkiáltás és egyenkénti lelkes megéljenzések közt választattak meg.

Főbírák: alsó kerületi báró Inezédi Zsigmond; felső kerületi Maeszkási Pál. Alispánok: alsó k. Hoszsú József; felső k. gróf Csáky György. Pénztárnokok: felső kerületi Keresztes Sándor; a k. Retegi László. Főjegyző: Tóth Sámuel. Első aljegyző tiszteletbeli főjegyzői ranggal Halmágyi Sándor. 2-dik alj. Sulucz János. Tiszteletbeli főjegyzők: báró Huszár Sándor, Gyarmathy Miklós; tisz. alj. gróf Bethlen Dániel, P. Horváth Gábor, gr. Bethlen Géza, Szabó József, Szabó Béla, Szentiványi Kálmán, Lészai Gyula, Pásztohi Albert, Manz Antal.

Szolgabírák: (alsó kerület) kolozsi járásban: Móza Samu; palatkai j. Komis Lajos; moci j. Hoszsú Teofil; örményesi j. Eperjesi László; nyulási j. Kászoni Ignác; tekei j. Szöcs Farkas. Szolgabírói segédek: a kolozsi j. Ferenczi László; palatkai: Pap László; moci Turi Pál; örményesi Hallábori Alacor; nyulási Vitéz Gergely; tekei: Gyulai Ferencz. A felső kerületi szolgabírák: gyalui j. Vajda László, segéd Pap Miklós; hunyadi j. Gyarmathy Zsigmond, segéd Román János; bikali j. Pap Leontin, segéd Kilény Sámuel; almási j. Ferenczi Samu, s. Gyarmati M. bácsi j. Horvát Sándor, s. Biró József; fejdéri j. Teleki Károly, s. Ujvári Károly. — Levéltárnok: Dorgó László; ígató: Kabos Miklós; Főügyész: Csató János, alügyész: Jakab Károly. — Árvaszéki bírák: alsó ker. elnök Biró Pál, tagok: Moga Jakab, Márk László; felső ker. elnök Lészai Lajos, tagok: Gyarmathy Miklós, Kabos Sándor. — Derékszék bírák: Idősb. gróf Bethlen János, Zsomori Elek, Halmágyi Márton, Bárdosi György, Máriafi Lajos, Kiszél Domokos, Retegi Miklós, Dorgó László, Sala Sámuel, Szabó Ferencz, Pap László, Kászoni János; potló tagok: Retegi Mihály, Lészai Ferencz, Ocsvay Ferencz, b. Kemény János, Maeszkási Antal, Dézsi Sándor, Eperjesi János, Sikó Lajos, Csernátó Ignác, gr. Eszterházi János, gr. Eszterházi Kálmán, ifl. b. Huszár László, P. Horváth Gábor, Kabos Mihály, Biró László. — Alsószéki bírák: Szigeti György, ifj. Szarvadi Károly, Simon László, Erkesdi János, Bota Sándor, Bihari Imre, Dozsa Sándor; potló tagok: Ajtai Péter, Kabos Gergely, Kabos János, Fsrkas Imre, Gelei Imre, Száva Lajos, Száva Sándor. — Csendőrbírók: Móza Pál, Balog Lajos. — Főorvos: dr. Patáki Dániel, alorvosok tisz. főorvos Winkler Frigyes, Bottha József, Máté János. Mémők: Tolvaj Benedek. Tiszteletbeli írtbiztos: Kelemen Benjamin, segéd írtbiztosok f. k. Nagy Sándor, a k. Endes Lajos id.

Ugyanezen gyűlésen Ocsvay Ferencz szépen indokolt indítványa nyomán gróf Bethlen János elnöke alatt egy főbírói bizottság nevezetett ki azon megbízással, hogy román egyének beadványára egy tüzetes határozatot szerkeszsen, mely a t. gyűlésben netalán kívánt módosításokkal elfogadtatván, jegyzőkönyvbe végzés gyanánt beírassék.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Városunkban a tüzesetek mind gyakrabban fordulnak elő. Ténnap — pénteken mint épp a múlt héten — a külső-magyarutca végén ismét 7 ház s több melléképület lett a dülő elem martaléka. A bezárt házakban könnyen gyermek is éghetett volna oda. Kettő Kertész Józsa nevű fiatal körmes legény önfeláldozása mentett meg, ki a lángok közé rohanya veszélyesen összegegett. Sajnálattal kell hozzá tenniünk, hogy annyi intézet mellett biztosítva tudunkra egy épület sem volt.

— A „Korunk”-nak máj. 24-én távirják: F. hó 18-án a károlyvári dalárda-tagjai szerezésén köpenyben s horvát nemzeti lobogókkal Ozal várba kirándulást tettek, a mely alkalommal köztük és az ott egybesereglett hegyi lakók közt összeültközésre került a dolog. A nép azt kívánta, hogy éltessék Magyarországot s tüzzék ki a magyar lobogókat, Zágrábot feldúlással fenyegetve. Az ellenszégülés következtében a nép a horvát lobogókat széttepte s a dalárda tagjait követ dobálta. Zágrábban hasonló tüntetések fordultak elő. Népfölkeléstől s ostromállapottól tartanak.

* A „Sz. H.” szerint a napokban ott a Tiszán három hajó 2000 mázsányi lökészetrel rakódott, mely készlet K. Fejérvárra van szánva.

* B. Sina 10,000 frankot ajándékozott az Eugene-Napoleon alapítványnak, melyben 300 szegény fiatal leány neveltetik.

* Turinből írják, hogy a velencei és tiroli osztrák seregből mindennap érkeznek szökevények, kiket, ha más életmódjuk nincs, a Franciaországgal kötött szerződés értelmében Algírba szállítanak az idegen legioba beosztás végett. Az olaszok közt is akad, ki a Mincion túl menekedve akarja lerázni a piemonti fegyelmet. Ezek többnyire nápolyiak, kik különösen nem tudják megszokni, hogy a sorban ne fecsegszenek és kezeikkel ne hadonázzanak. Közlebb néhány, ügyökök csalogatására elszökött, de jobbnak látták visszatérni.

* Fiumében máj. 21-kén 1482 szavazat közül 1478 — tehát 4 kivétellel — a horvát országgyűlésen való képviseltetés ellen szavazott.

— Deák Ferencz beszédéből Bécsben egy nap 20,000 példány kelt el.

* Esztergomban az adóbeajtás miatt a cs. kir. adóinspector ablakait beverték — s az ottani lelkes iparosok közül senki sem akarja az ablakokat megcsinálni.

— F. hó 17-kén egy zászlóalj katonaság jelent meg; a parancsnok a városházát megszállta — az adókönyveket s a beszedett 200 ft adópénzt erőszakkal elvette. Ezután a megyeházát vette ostrom alá. A szolgabírótól az adókönyveket követelte — mialatt az udvaron egy századdal töltött. A szolgabíró nem engedelmessé kívánta mintegy 8-ad magával szobájában fegyveres katonákkal őriztetni rendelt. Ezek fogságuk közben a szöveget és himnuszát énekeltek. Miután az első alispántól sem kaphatták ki az adókönyveket, elszállásolták magokat. Egy helyre 20—25 is jutott. A megyei hajdúk jól viselték magukat — még a szegzett szuronyoknak sem engedtek. Azon jellemző tényről is tudósítják a „M. O.”-t, hogy este egy katona kissé itason egyre azt kiáltozta az utcán: „Hunczút a ki az adót fizeti! Én a magyarokhoz állok!”

* Konstantinápolyban a helyzet naponta súlyosodik. A kaimokat (törökbankokat) a boltokban nem veszik s a nép nótát esinált, mind a szultánra, mind a kormányra. Ime egy, az ozmán népköltészet satirikus termékei közül: „Nincs tisztele a fejdelem, az asszony szeméremtelen; hivatalnokok: tolvajok, hitnéltől valók a papok. A kincstárban nincs egy poltra — a nép szája be van foldva!”

* A jótékonyaságról ismert b. Radák István öngyilkos, ki közeléből is a városi szegények pénztárát 100 forinttal gyarapította, most nemesszívűségének azáltal adta újabb jelét, hogy a városunkban f. hó 17-kén tűz által károsultak között 50 főt s nagymennyiségű élelmi szert osztott ki. Közönet a szerencsétlenek nevében!

* Pécs városában vidékére is kihatólag „Széchenyi iparegyület” névvel egy egyetlent van tervbe véve, melynek feladata leendő egyesült erővel könnyen megszerezhetővé tenni mindazt, mi a kereskedés- és iparüző osztálynak közhasznú és nélkülözhetlen.

— Politikai lapjainkban körutat tett azon reánk nézve leverő hirt, hogy a magyar legionisták közt támadt egyenlenségek miatt szakadás történt volna, a két előtűnk fekvő eredeti Nocerából (egy óra járásnyira Nápolyból) érkezett levéllel cefázolhatjuk meg. A magyar legio áll rendületlenül, s a legnagyobb egyetértés van közöttük, anyagi szükségleteket nem szenvednek, csak azon gondolat bántja talán mindnyájukat, hogy bizonytalan az idő, mikor láthatják meg újra hazájukat. Az egyik levél írója — egy alorvos az első magyar huszár ezredből — közel viszontlátásról is beszél, melyre csak azt kívánhatjuk, hogy: ammen! Az egyik levélre a többi közt ily cím alatt kérnek választ: Il. signori N. N. si leggoni unghurese Infanterie duo compagnia a Nocera Italia.

— Hunyadmegyéből ismét panasznak. A megyében több magyar helység van, ezek között 8 nagyobb, melyekből 1848 ban sok bizottmányi tag, tisztviselő, honvéd stb. kitelt, a mostani szervezésnél pedig általában mellőzve lőnek. Csúpn egy új szolgabíró képviseli e helységeket, az is a mult tizedben cs. hivatalnok volt, ámbár vannak ott még mások is sokan.

* Szében városa május 18-án tartott gyűlésében tanácsosokká választottak: Wolf Frigyes, Heinrich Mihály, Gíbel Adolf, Klein Vilmos, Waller Mór, Schuster Frigyes, Haas Albert, Heinrich Károly, Mangesus Gusztáv, Seiwert Gusztáv és Capp Gusztáv.

POLITIKAI HIREK.

— A porosz követkamrában a lengyeleknek egy lengyel egyetem fölállítására iránti méltányos és jogos kívánság egyszerűen vissza lőn utasítva. Így és nem másként fogna az történni a magyarokra nézve is, ha megfoghatatlanul kedvők szotytyanna a Reichsrathba bemenni. A szellem éltető tájpa helyett adnának nekünk is követ, mint egyik poseni követ megjegyzé, nem sokat gondolva azzal, hogy minden képzés alapja az édes anyanyelv, s hogy egész Európa miveltsége a nemzetiségi elv elismerésén alapszik.

— Garibaldi levele Mieroslawskihoz. „Az elnyomott nemzetiségek döntő harcra közeleg, de időpontját senki sem mondhatja előre. Készen kell tartanunk magunkat. Mondja meg ott honfitársainak, mit én az olaszoknak mondok: Szerezzelek pénzt egy millió fegyverre. A derék lengyelek, kik a varsói mérszárlások alkalmával megmutatták, hogy meg tudnak halni hazájokért, vagyonuk egy részét is szívesen feláldozandják. Ön táborok és honfitársai készek éltöket köczkázni Olaszországért. Jól van! Én és enyéim hasonló teendünk Lengyelországért!”

— Milanóban egy társaság alakult, melynek élén Lombardia leggazdagabb és előkelőbb polgári állanak, és a melynek feladata Garibaldi eszméjét a népfelfegyverzését létesíteni. A fegyver-vásárlásra az aláírások már eddig is tetemes összeget eredményeztek. Egy harangöntő 10. ágyúhoz ajánlott anyagot, a harangokat már több helyszégből felajánlották e

társaságnak. Ha pénz elég lesz, azonnal ujonczozáshoz kezdenek; az ujonczok otthon gyakorolják magukat fegyverforgatásban. lövésben, és szükség idején egy pár óra vagy nap alatt elfoglalandják helyeiket az állandó csapatokban. Ezen szabad csapatok „Garibaldi fiai” nevet fognak viselni.

— A szabadelvű nemetek, eddig ellenségei Magyarországnak függetlenségének, kezdenek barátjai lenni. Blind egy Londonban legújabb megjelent röpiratában nyíltan kimondja, hogy a németeket semmi érdek sem hajtja arra, hogy a magyart, galicziat lengyelt és velenceit olaszt egy lehetlen habsburgi birodalmi egység jármába segítsék fogni. Sőt azt kívánja Blind, hogy Magyarországnak magyar-német bástyául állítsák föl a pánszláv propaganda ellenében, Németország pedig állandó véd- és dacszövetségbe álljon vele. — Sürgeti a bécsi „Reichsrath” megszüntetését s a német szövetséghez tartozó osztrák tartományok képviselőinek egybehívását. Ha ez nem történik, ugymond, akkor vagy a központosító kényuralom fog ismét kard által életbe lépni, vagy pedig általános központból futó mozgalom támad belőle, a mely Németországnak Csehországban és Istriaiban kárt okoz. Blind röpiratát a „Német egység és szabadság” című egyelet adta ki, mely körülmény természetesen még növeli jelentőségét.

— Bazelből jelentik: Kossuth Lajos 13-án ide megérkezett. Innen fiaival együtt Helveczia belsejébe megy Genfbe és onnan Klapka-val Turinba. Kossuth Párisban állítólag értekezletet tartott Napoleon herczeggel.

— Turini tudósítás szerint Klapka tbk Caprerára ment Garibaldihoz, onnan rövid idő múlva visszatérpő, hogy Kossuth-tal Turinban találkozzék.

— Az „Ind. belge” szemleirőja nagy elismeréssel nyilatkozik a magyar államférfiak által az utóbbi parlamenti viták alkalmával tanúsított tapintatról és bölcseségről; de nem hiszi, hogy a bölcs tanácsokat a bécsi kormány elfogadná.

Ujabb. — Hogy az aldott béke ha nem is sok ideig, de legalább máig holnapig biztosítva van, ki-vehető az olasz belügyminiszter szavaiból, a ki több képviselő interpellációjára azt mondá, hogy vannak igenis közigazgatási nehézségek, de politikai veszélyek nincsenek. A nápolyi rablobandák elnyomása alatt piemonti részen csak 30 halott és sebesültből áll a veszteség.

— A lengyel batárszérlől május 20-kán következő hivatalos tudósítás jelent meg: „A lengyel királyságba behozandó reformok iránti törvényjavaslatok bevégezvők. Platonoff és Karniczki Pétervárra utaztak megerősítését a cszártól kieszközölendők. A hadicsapatok egy része a nyilvános helyekről vissza van vonva.

— A török kormány megbánta, hogy a francia kormányt a syriai kérdésben odahagyta az angol sugallatára — s most kérve kéri a francia kormányt s tán ettől titkon kényszerítve van kérni, ne vonná ki összes hadcsapatait Syriából, mivel segélye nélkül a csendet nem képes fenntartani. A francia természetesen nem sokat késend a segély megadásával, csúpn a diplomatiail illem megőrzése tekintetéből az európai nagyhatalmak beleegyezését is kívánja megvárni.

— Sz-Pétervár, május 22. A „Journ. de St-Petersburg” Goresakoff herczegnek a párisi követ Kisseleff grófhoz intézett iratát közli, melyben a többek közt a herczeg ezeke mondja: Mi a kabinetek figyelmét a csapatoknak Syriából visszavonásából eredhető veszélyre irányozzuk, és elutasítunk minden felelősséget egy oly lépés eredménye iránt, melynek következményeit mi előrelátva, azt már kifejeztük.

— Marseille, május 22. Beyrutból e hó 10-ről jött tudósítások szerint a porta megtagadta Kursid pasa és a drúz főnökök halálra-ítélésétének helybenhagyását. A törökök maguktartása nyugtalanító.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(149)

Nyári mulatókért kinyitása.

(1—3)

Alólírt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy Kolozsvárt, Nemessányi András urnak, hídutczában 307. szám alatt levő, „Kék szőlő”-hez czimzett vendéglői helyiségének **nyári mulatókért**, újonnan szervezett tekeasztallal ellátva, kinyitotta, a hol izletes ebéd és vacsora — a mostani drága piacz daczára — jutányos áron kapható mindennap; este a mulatókért fényesen levén világítva. Egyszersmind azt is jelenti, hogy június 1-től kezdve havankénti jutányos ár mellett ebéd és vacsora a házról egy háztól elhordva is megrendelhető. Az étel és italok finomsága mellett csínról és pontos szolgálatról is gondoskodva van, — melynélfogva bátor a n. é. t. cz. közönség becses pártolásáért esdeni.

Kummerlender József, vendéglős.

(146)

SZENKOVITS MARTON

(3—4)

porcellánraktárban

igen finom kávé, theás, asztali és mosdó-terítékek,

ugy szintén

mindenfélé, fényüzési s legjobb fajú edények

nagy választékban s jutányos áron kaphatók.